

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

20. září 2018

NOVINKY

Výstava

Zámek 1568

450 let od položení základního kamene zámku v Litomyšli

29. září – 4. listopad

Výstava k 450. narozeninám litomyšlského zámku – svého druhu ojedinělá a doposud v daném rozsahu nikdy nerealizovaná – představí zámek v širokém úhlu pohledu. Zaměří se na zajímavosti, skutečnosti méně známé či širší veřejnosti dosud zcela utajené.

Výstava připomene zakladatele zámku, stavitele, i další osobnosti a okolnosti, které se podílely na vzniku této výjimečné renesanční památky. Pro expozici byly vybrány archeologické nálezy, originální archivní dokumenty a další pozoruhodné předměty vážící se k historii zámku.

Kromě doby Vratislava z Pernštejna a dědictví jeho potomků z rodu zubří hlavy nebude opomenuto ani dílo rodů Trautmansdorffů, Valdštejnů a Thurn-Taxisů, které zámek udržovaly a zvelebovaly v následujících stoletích. Na závěr materiály z konce 19. a z 20. století přiblíží období, kdy zámek přestal být využíván jako šlechtická rezidence a postupně nacházel novou roli obdivované památky a místa pro kulturu a kdy byl restaurován do své dnešní podoby. Zvláštní část výstavy představí výběr většinou dosud nepublikovaných zajímavostí z historie jednotlivých budov a míst na zámeckém návrší, i méně známých zákoutí samotného zámku.

Autorkou výstavy je Ing. arch. Eliška Racková, která se dlouhodobě zabývá dějinami a památkovou obnovou litomyšlského zámku. Projekt vznikl ve spolupráci Státního zámku Litomyšl a Regionálního muzea v Litomyšli, s finanční podporou Města Litomyšl a Ministerstva kultury ČR.

Výstava se koná pod záštitou Romana Línka, prvního náměstka hejtmana Pardubického kraje, který připomněl: „U příležitosti 450. narozenin litomyšlského zámku bude zajímavé nahlédnout hlouběji do jeho dlouhé historie. Dnes patří celý zámecký areál k nejvýznamnějším architektonickým skvostům v České republice a je zatím jedinou památkou UNESCO na území Pardubického kraje.“

Vernisáž výstavy se uskuteční v pátek 28. září v 17.00 hodin v prostorách Regionálního muzea v Litomyšli za účasti Romana Línka, prvního náměstka hejtmana Pardubického kraje.

Výstava je součástí celoměstského projektu oslav Světového dne architektury ve dnech 27. 9. – 1. 10. 2018, v Litomyšli již tradičně nazvaného ArchiMyšl.

DOPROVODNÝ PROGRAM výstavy Zámek 1568:

Komentované prohlídky zámku a zámeckého pivovaru s Ing. arch. Eliškou Rackovou

Komentovaná prohlídka – Zámek Litomyšl pohledem stavitele

sobota 29. září v 14.00 hodin

Prohlídka představí zámek nikoli z pohledu jeho urozených obyvatel, ale pohledem stavitelů, kteří stavbu v 16. století budovali, a jejich následovníků, kteří ji až do 20. století udržovali a opravovali. Trasa prohlídky účastníky zavede především do běžně nepřístupných prostor mimo návštěvnickou trasu, navštívíme nejstarší části zámku včetně krovů.

Možná rezervace prohlídky zámku na e-mailu litomysl@npu.cz či telefonu 461 615 067. Max. počet 20 účastníků. Cena 150 Kč na osobu. Platba a sraz účastníků na pokladně litomyšlského zámku.

Komentovaná prohlídka – Zámecký pivovar za časů Františka Smetany

neděle 30. září v 10.00 hodin

Komentovaná prohlídka přiblíží pivovar nejen z hlediska jeho architektury, ale i fungování v době, kdy v Litomyšli sládkoval otec Bedřicha Smetany a za jeho nástupců do roku 1953.

Možná rezervace prohlídky pivovaru na e-mailu chaloupkova@rml.cz či telefonu 461 615 287. Max. počet 20 účastníků. Vstup zdarma. Sraz účastníků před zámeckým IC v pivovaru.

Komentovaná prohlídka výstavy s Ing. arch. Eliškou Rackovou

sobota 13. října v 14.00 hodin

Prohlídka jedinečné výstavy se zasvěceným komentářem její autorky s důrazem na zajímavosti a málo známé skutečnosti.

Vstup dle běžného ceníku muzea, vlastní prohlídka zdarma. Sraz účastníků ve výstavních prostorách muzea.

(René Klimeš)

Výstava

Karel Podhajský

– historie a současnost myslivosti na Litomyšlsku

29. září 2018 ve Smetanově domě

Ve dnech 29. a 30. září 2018 proběhne v Litomyšli již 80. ročník Memoriálu Karla Podhajského. Karel Podhajský (1871–1930) byl litomyšlský rodák, kynolog, ornitolog a myslivec. Ve všech těchto oborech se zapsal do historie, stál u zrodu české plemenné knihy loveckých psů a myslivecké jednoty, psal do odborných časopisů články o pozorování zvěře nebo sbíral degenerované trofeje a lebky zvířat. Jeho působení v kynologii bylo tak zásadní, že zkoušky loveckých psů jsou pojmenovány na jeho počest. Výroční kulaté ročníky se konají vždy v Litomyšli.

Letos se Regionální muzeum v Litomyšli podílelo na přípravách Memoriálu K. Podhajského výstavou o osobnosti Podhajského a historii memoriálu. Výstavu můžete navštívit ve Smetanově domě a to od 10 hodin až do skončení večerního programu. Kromě historické části budou k vidění také fotografie, práce řezbáře, preparátora a nožíře, zbraně, trofeje zvířat a lovecké pomůcky. Organizátorem akce je Okresní myslivecký spolek Svitavy. Vstup volný.

(Hana Klimešová)

Výstava

Vznik Československa očima Quidona Šimka

13. říjen 2018 – 24. únor 2019

Výstava představí návštěvníkům litomyšlské události od května 1918 do uzavření míru s Rakouskem v září 1919, jak je zachytil litomyšlský kupec, kronikář a malíř Quido Šimek. Když Šimek viděl, že válka jen tak neskončí, rozhodl se nahradit chybějící místní tisk. Někdy v zimě 1914/1915 začal převratné i všední události zaznamenávat slovem a obrazem. Ohlédl se po událostech uplynulých od počátku války a pak již

psal a kreslil průběžně. Jeho dílo se nakonec rozrostlo do nevídaných rozměrů – na osm dílů s téměř tisícem stran a barevných ilustrací.

Kromě obrázků, které zaujmou každého, je poutavý i popis událostí. Šimek se pohyboval přímo v centru dění, skoro nic mu neuniklo a vše zpestřoval zachycováním „drbů“ a ironickým komentováním. Na výstavě jsou jeho texty z praktických důvodů zkráceny, ale obsahově, stylem i celkovým vyzněním odpovídají originálu.

Výstava je doplněna dobovými předměty souvisejícími s koncem války a převratem – „říčními orly“, kteří se slétli do Loučné, zbraněmi, dokumenty apod.

Školní výpravy, které mají zájem o průvodce výstavou, se mohou s dostatečným předstihem domluvit s muzejní pedagožkou Renatou Kmoškovou (kmoskova@rml.cz, 461 611 162).

(Petr Chaloupka)

Nový program pro školy Jak vzniká mapa

Zajímá vás, jak lidé v minulosti cestovali? Jaké k tomu používali mapy? Jak tyto mapy vznikaly? Na tyto otázky i další odpoví náš program. Účastníci se dozvědí mnoho zajímavostí o litomyšlském cestovateli Martinu Kabátníkovi nebo o formanech, budou pracovat s pět metrů dlouhou římskou mapou i s nástroji používanými zeměměřiči v 18. století, budou vyhledávat údaje v obří Müllerově mapě Čech a v českoněmeckých mapách, naučí se jak zakreslovat výškopis nebo jak napočítat na prstech do 144. A mnoho dalšího.

Program zařazený do projektu *Škola na zámku* je určen pro žáky druhého stupně základních škol a pro střední školy. Podrobnosti naleznete na našem webu: <http://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/pro-skoly.html>. Zde najdete i informace o dalších programech pro školy: *Pojďte s námi do muzea*, *Udělej si vlastní sgrafito*, *Prameny poznání* a *Za starého mocnářství*.

(Renata Kmošková, Petr Chaloupka)

Socha Ducis na zahradě Portmonea dokončena

Během března byla pokácena na zahradě Portmonea borovice lesní, která zde rostla od roku 1993. Vzhledem k velkým rozměrům koruny, kořenům zasahujícím pod dům a konkurenci s lípou stran živin na malém prostoru, bylo rozhodnuto o jejím skácení. A protože arborista Jiří Janočko, který kácení prováděl, má letos v Portmoneu výstavu dřevěných plastik, byla škoda nevyužít kmen k sochařskému záměru. Během letošní sezóny tak mohli návštěvníci přihlížet vzniku nové ozdoby zahrady. Na konci srpna byly provedeny poslední řezbářské práce a povrchová úprava dřeva.

Jiří Janočko plastiku pojmenoval *Ducis* a říká k ní: „Vychází z hermetické poučky *Solve et coagula*, což znamená *Rozpouštěj a zhušťuj*. Na vrcholu je sova, symbol moudrosti, dole člověk nabírající moudrost četbou knih a mezitím se nachází právě nápis SOLVE a třetí oko. Zmínku o třetím oku nacházíme napříč kulturami už od starého Egypta, je to symbol mimosmyslového vnímání, má duchovní a mystický význam.“

Řezbář sochu vytvořil jako poctu dílu Josefa Váchala. A pokud vás zajímá, co ho na práci na soše nejvíce překvapilo, pak se přijďte podívat. Jsou to „oči“, které se na soše objevily a hledí do oken Portmonea.

(Hana Klimešová)

Portmoneum – Museum Josefa Váchala čeká rekonstrukce

Od června letošního roku jsou radou Pardubického kraje schváleny prostředky na opravu Portmonea. Připomeňme, že poslední velkou opravou dům prošel v letech 1991–1993, kdy jej koupil Ladislav Horáček a otevřel zde Váchalovo muzeum. Dům má na sobě řadu prasklin, některé jsou neškodné a léta staré, některé ale stále pracují a letošní suché počasí se tak negativně podepsalo i na statické domu.

Kraj počítá s investicí 5,5 miliónu korun. V současné době proto můžou návštěvníci na zahradě Portmonea vidět sondy, které jsou nutné pro správné vyhodnocení rozsahu rekonstrukce. Součástí stavby bude také zpevnění půdních podlah tak, aby sem bylo možné v budoucnu pouštět návštěvníky. V příštím roce bude kvůli opravám návštěvníká sezóna zkrácena, zatím se počítá s předáním stavby k 1. červenci 2019.

(Hana Klimešová)

Program pro veřejnost ve Východočeském muzeu v Pardubicích

U nás na venkově – Krajské dožínky 2018

neděle 23. září od 10 do 18 hodin

I letos se naše muzeum připojí ke KRAJSKÝM DOŽÍNKÁM konaným na zámku v Pardubicích (podrobný program na www.vcm.cz/krajske-dozinky-2018) s oblíbeným programem *U nás na venkově*. A co Vás čeká? Můžete si vyzkoušet lidové kroje, které se oblékaly při slavnostních příležitostech, jako jsou křtiny, poutě či dožínky. Přijďte si zkusit, jak se kroj správně obléká. Jak se v něm dá pohybovat a zda by vám slušel.

Budou pro Vás připraveny repliky tradičních slavnostních litomyšlských venkovských krojů, které se nosily ve druhé polovině 19. století až v podstatě dodnes. Naučíme vás, jak se správně obléknout, jak se jmenují jednotlivé kusy oblečení apod. Na zkoušení pro Vás budou připraveny kroje pro muže, ženu, chlapce a dívku. V kroji se můžete vyfotit a svým kamarádům či známým poslat selfíčko. Vstup zdarma. Těšíme se na Vás!

(Renata Kmošková)

Podzimní prázdniny s domečkem

29. – 30. říjen

Středisko volného času v Litomyšli (dříve Dům dětí a mládeže) připravilo program na podzimní prázdniny. První den vyjedou účastníci na výlet do Brna, druhý stráví v Regionálním muzeu v Litomyšli.

V úterý 30. 10. v dopoledních hodinách nahlédnou do života obyvatel starobylé Litomyšle a vyzkouší si dnes již zapomenutá řemesla našich předků. V odpoledních hodinách si pak vytvoří vlastní sgrafito. Cena tohoto dne je 300 Kč. V ceně je zahrnut oběd, vstupné a program. Sraz v 8 hodin v budově Střediska volného času, ulice Dukelská. Konec v 16 hodin tamtéž.

Přihlášení je možné i na jednotlivé dny samostatně. Závazné přihlášky je nutné odevzdat nejpozději do 19. 10. 2018. Podrobnější informace a přihlášky najdete na www.litomysl.cz/ddm/.

(Renata Kmošková)

PROBÍHÁ

Výstava

Za oknem mrazilo srpnové slunce...

Rok 1968 v Litomyšli a dobový životní styl

3. červen – 30. září

První část výstavy představuje období pražského jara a jeho násilné ukončení invazí armád států Varšavské smlouvy 21. srpna 1968. Ukazuje především unikátní snímky místních fotografů Milana Dvořáka, Josefa Kutý a Miroslava Škrdly, kteří zachytili dobovou společenskou atmosféru i vojenskou techniku projíždějící městem. Její součástí je i desetiminutový filmový snímek Zdeňka Chlebouna, který zachycuje situaci ve městě v několika následujících dnech po invazi.

Druhá část výstavy je věnována životnímu stylu 60. let. V pohodlí obývacího pokoje, obklopeni dobovým designem, se můžete přenést do srpna roku 1968. Nebo si jen, bez ohledu na politické události, zavzpomínat na „zlatá šedesátá“.

Výstava se koná pod záštitou Romana Líška, prvního náměstka hejtmana Pardubického kraje, který připomněl: „Rok 1968 patří k mezním událostem našich moderních dějin. Vstup okupačních vojsk, který byl aktem jednostranného násilí, jež poznamenalo naši zemi na dlouhá desetiletí, musí být trvalou součástí naší historické paměti.“

(Martin Bošík, Miluše Vopařilová, Renata Kmošková)

Výstava v Portmoneu

Mystika v horách a dřevě ukrytá

24. březen – 28. říjen

Výstavu fotografa Rostislava Bartoně a sochaře Jiřího Janočka propojuje mystika, která se v jejich dílech nezdánlivě objevuje. Vystavené sochařské objekty vytvářel autor přímo pro Portmoneum. Nechal se inspirovat místem, ale i Váchalovou tvorbou. Josef Portman se u příležitosti letošního připomenutí padesáti let od úmrtí konečně dočká čerta, kterého si tak přál mít do svého výklenku od Josefa Váchala. Atmosféru dokreslí nejen fotografie Šumavy, ale i Orlických hor, odkud pochází Rostislav Bartoň.

Letní dětská herna

24. duben – 30. září

Hola, hola! Léto plné her a koupání opět volá! A zavolalo i na nás, a tak jsme pro Vás letošní dětskou hernu v Regionálním muzeu naladili prázdninově. Nebudou chybět oblíbené hrací koutky a tvoření pro kluky i holky, ale také k létu patřící „vodní radovánky“. Můžete si však přijít nejen pohrát, ale i nahlédnout do historie litomyšlské plovárny na malé výstavě *Přijďte si zaplavat*. Dozvíte se, kde se na konci 19. století Litomyšlané koupali a také zajímavý příběh vzniku současné plovárny. K vidění budou dobové fotografie, malá ukázka plavkové módy a další zajímavosti.

(Renata Kmošková)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Nová expozice RML je otevřena od července 2014 – více zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Lektorovaný program

Udělej si vlastní sgrafito!

Unikátní projekt Regionálního muzea v Litomyšli a Městské galerie Litomyšl, při kterém si účastníci kurzu mohou vyrobit vlastní renesanční sgrafito. Vhodné pro školy, širokou veřejnost i jako dárek (zážitkový poukaz). Více zde:
<http://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/pro-verejnost.html> (veřejnost)
<http://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/pro-skoly.html> (školy)

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli od roku 2016 nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde:
<http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Retrogaming

Počátky osobních počítačů u nás

31. červenec – 30. září, Oblastní muzeum v Lounech

6. říjen 2018 – 20. leden 2019, Muzeum a Pojizerská galerie Semily

Interaktivní výstava historických počítačů a počítačových her – více zde:
<http://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocatky-osobnich-pocitacu-u-nas-2018-07-31>
<http://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocatky-osobnich-pocitacu-u-nas-2018-10-06>

Zmatené peníze

28. červen – 30. září, Městské muzeum Nové Město nad Metují

18. říjen – 30. prosinec, Regionální muzeum v Kolíně

Interaktivní numizmatická výstava o zmatcích ve financích států zapojených do první světové války s bohatým doprovodným programem – více zde:
<http://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/zmatene-penize-2017-09-13>
<http://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/zmatene-penize-2018-10-18>

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice v Pardubickém kraji – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

VÝSTAVA V NÁRODNÍM TECHNICKÉM MUZEU

Litomyšl – hlavní město současné české architektury

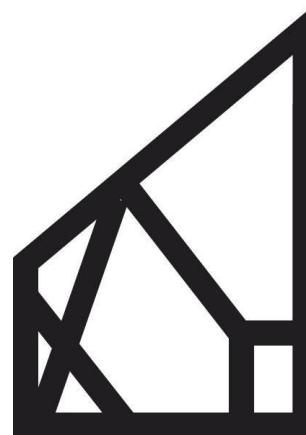
6. duben – 21. říjen, Národní technické muzeum

Reprezentativní výstava Davida Vávry a Petra Volfa s názvem „Litomyšl – hlavní město současné české architektury“ představující Litomyšl jako jedno z klíčových center soudobé české architektury, je k vidění v Národním technickém muzeu v Praze na Letné. Výstavu najdete v tzv. Malé galerii u expozice Architektury, stavitelství a designu.

Výstava měla svoji premiéru v roce 2016 v Regionálním muzeu v Litomyšli – v rámci ArchiMyšle – oslavy Světového dne architektury. „Výstava je navržena jednoduše, aby se mohla rychle přemísťovat na další místa,“ vysvětluje architekt výstavy David Vávra a dodává: „Po konzultaci s Petrem Volfem jsme ji rozdělili na tři témata: Veřejný prostor, Rekonstrukce a Novostavby.“

Součástí výstavy jsou mj. architektonické modely, sekce „Z šuplíku do šuplíku“, tedy představení připravovaných projektů a také promítání krátkého dokumentu Davida Vávry s názvem „V Litomyšli neměníme směr, jen občas střídáme starosty“, který v expozici Architektury Národního technického muzea zůstane i po ukončení výstavy. K dispozici je rovněž nový katalog výstavy.

Výstavu pořádá Národní technické muzeum, město Litomyšl a Regionální muzeum v Litomyšli. Záštitu výstavy v Praze převzal hejtman Pardubického kraje Martin Netolický.

(René Klimeš)

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Prohlídky *mimo otevírací dobu* je možné objednat pro skupiny minimálně 10 osob na tel. 461 615 287 nebo 461 616 723 (přímá linka do Rodného bytu – jen v otevírací době) nebo na info@rml.cz.

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Prohlídky *mimo otevírací dobu* je možné objednat pro skupiny minimálně 10 osob na tel. 461 615 821 nebo 734 541 323 nebo na klimesova@rml.cz.

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt B. Smetany není bezbariérový (několik schodů), přístupný je pouze s vlastním asistentem.

Portmoneum není přístupné pro vozíčkáře.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Zámek 1568 – Mgr. René Klimeš, 739 031 849, klimes@rml.cz

Podhajský / Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Vznik CSR očima Q. Š. / Zmatené peníze / Retrogaming – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Za oknem mrazilo srpnové slunce / Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, bostik@rml.cz

Lektorované programy – Renata Kmošková, kmoskova@rml.cz

Udělej si vlastní sgrafito! – Mgr. Hana Klimešová, klimesova@rml.cz (pro školy Renata Kmošková, kmoskova@rml.cz)

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele: Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!